

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	29696 Менеджмент
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	073 Менеджмент

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29696
Назва ОП	Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Ковтун Олена Анатоліївна, Лисичина Світлана Василівна, Власенко Дмитро Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.09.2021 р. – 22.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/magistr/vidomist_pro_samocinuvannya_073_menedgment_magistr.pdf
Програма візиту експертної групи	http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/magistr/programa_viaytu_073_menedgment_magistr.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Одеський національний університет ім. І. Мечникова має на меті досягнення високого рівня якості відповідно до стандартів і рекомендацій щодо її забезпечення у Європейському освітньому просторі. Особливої уваги тут заслуговує процес виявлення та урахування потреб стейкхолдерів, популяризація академічної доброчесності та ін. Освітня програма «Менеджмент» сприяє реалізації таких стратегічних завдань ЗВО. Магістерська програма є актуальною та перспективною у контексті врахування сучасних вимог ринку праці ті інтересів стейкхолдерів; узгоджується зі стратегічними напрямками розвитку ЗВО. Структура та зміст ОП розроблені у відповідності до стандарту. Контекст реалізації ОП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та галузі. Інформація про освітню програму є у відкритому доступі, визначеними, чіткими та зрозумілими є правила визнання результатів навчання. Зміст, форми та методи навчання дозволяють досягти заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії та соціальних навичок здобувачів. ЗВО має належну матеріально-технічну базу для підготовки фахівців з менеджменту, а також сприятливе освітнє середовище. А, отже, за усіма процесами ОП на сьогоднішній день має загальну відповідність. Врахування рекомендацій експертної групи дозволить покращити можливості та перспективи успішного функціонування цієї освітньо-професійної програми у майбутньому. Загалом ОП має потенційні можливості для подальшої успішної реалізації та розвитку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

В ОП «Менеджмент» чітко визначені цілі, які відповідають місії та стратегії, відповідають визначеним п'яти напрямкам стратегічних пріоритетів розвитку ОНУ ім.І. Мечникова на 2020-2025 рр. та відображають тенденції розвитку спеціальності, регіону та ринку праці. Позитивною є практика тісної співпраці усіх стейкхолдерів у формуванні та перегляді ОП, врахування більшості їх рекомендацій та позитивного досвіду академічної спільноти закладів освіти України. Найвні анкетування здобувачів з метою врахування пропозицій щодо покращення змісту, якості та результатів навчання за ОП. Існує зацікавленість стейкхолдерів-роботодавців у випускниках ОП «Менеджмент». Освітня програма має чітку, логічну структуру, яка відповідає цілям та дозволяє досягти програмних результатів навчання. Активна співпраця з іноземними університетами-партнерами, що сприяє можливості реалізації права студентів на академічну мобільність. Процедура участі в програмах академічної мобільності і визнання результатів навчання учасників є простою, добре структурованою і зрозумілою і не перешкоджає участі в обраних програмах. Створено позитивні умови для мобільності між українськими університетами, підтримуються ініціативи студентського самоврядування для реалізації запропонованих програм і ініціатив мобільності. Широка доступність для здобувачів інформації щодо змісту, результатів навчання та загальних критеріїв оцінювання по кожному освітньому компоненту. Надавана здобувачам вищої освіти інформація про освітній процес є доступною, зрозумілою і вчасною. Відбувається оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень та практик, у тому числі за рахунок інтернаціоналізації діяльності, що є одним із стратегічних пріоритетів розвитку університету. В ЗВО детально регламентовані процедури доведення інформації та дотримання академічної доброчесності. Якісно розроблена процедура запобігання та протидії порушення конфлікту інтересів. До викладання на ОП «Менеджмент» залучено до штату кафедру менеджменту та інновацій три НПП, які є фахівцями-практиками. Засвідчено тісний зв'язок з академічною спільнотою, забезпечення використання можливостей продовження навчання для випускників ОП за третім рівнем ВО. Здобувачі вищої освіти отримують «багатовекторну» (інформаційну, соціальну, фінансову, культурну, освітню) підтримку з боку ЗВО. Центром забезпечення якості освіти ОНУ ім. І.І.Мечникова здійснюється систематичний моніторинг якості освітнього процесу, а у випадку виявлення недоліків в ОП або в освітній діяльності, його представники готові до своєчасного реагування, відповідно до внутрішніх нормативних документів. Доступні до ознайомлення на сайті ЗВО у відкритому форматі результати опитування здобувачів. Інформації на сайті ЗВО подана в дуже структурований, зрозумілий і легкий для доступу спосіб. Усі стейкхолдери легко можуть отримати необхідну, вчасно оновлену інформацію про ОП або можливості вступу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Підсумок слабких сторін. Відсутність результатів анонімних онлайн опитувань випускників та роботодавців. Блокова модель вибіркових компонентів за ОП, що значно звужує реалізацію здобувачами права на вільний вибір. Табличний вигляд логічно-структурної схеми ОП без міждисциплінарних зв'язків. На сайті оприлюднена програма фахових вступних випробувань, затверджена у 2019 році, що може свідчити про те, що вона не оновлювалась декілька років поспіль. Відсутні обговорення і підтвердження того, що поточний формат фахового вступного іспиту достатньо ефективний, щоб враховувати і розкривати при прийомі особливості ОП і потенціал студентів для навчання за цією ОП. Відсутність в ОНУ єдиної освітньої платформи для забезпечення дистанційної освіти. Відсутність чіткої структури розподілу балів, термінів і форм контрольних заходів і критеріїв їх оцінювання. Відсутність систематичного оновлення на офіційних сторінках кафедри та ОНУ ім.І.І. Мечникова анонсів та актуальної інформації щодо проведених заходів для здобувачів ОП «Менеджмент». В ЗВО відсутні окремі нормативні акти, що регулюють питання організації навчання осіб з особливими потребами. Інформація щодо працевлаштування випускників розміщена на веб-сайті університету не оновлюється та не містить пропозицій для випускників ОП «Менеджмент». Не всі додаткові ініціативи, що проводить кафедра менеджменту та інновацій, опубліковані і висвітлені на офіційних сторінках ЗВО та кафедри. Рекомендації. Проводити опитування випускників

щодо задоволеності результатом навчання при перегляді змісту ОП та публічно на сторінці кафедри/факультету висвітлювати результати опитувань усіх стейкхолдерів (включаючи випускників та роботодавців). Пропонується розглянути можливість розробки загальноуніверситетського пулу вибіркового дисциплін, щоб реалізувати можливість вибору студентами різних ОП, різних спеціальностей будь-яких дисциплін, які запропоновані різними кафедрами ЗВО. Удосконалити структуру навчальних планів в частині розподілу дисциплін між циклами, передбачити розділ "Практична підготовка", де будуть відображені всі види практик. Унормувати форму та зміст робочих програм освітніх компонентів в частині чіткого розподілу балів між видами навчальної роботи та у подальшому розглянути можливість запровадження силабусів. Запровадити централізовану систему дистанційного навчання. Системно оприлюднювати на сторінці кафедри актуальні анонси, новини та заходи за ОП. Розробити програму підвищення кваліфікації та забезпечити стажування викладачів на підприємствах різних сфер економіки. Організувати інформаційні заходи, спрямовані на популяризацію програм академічної мобільності як внутрішньої, так і зовнішньої. Оновити інформацію на сторінці "Пропозиції щодо працевлаштування" для випускників ОП "Менеджмент та запровадити практику збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП "Менеджмент".

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ЕГ встановлено, що ОП "Менеджмент" другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://cutt.ly/FEh5cNh>) відповідає місії ОНУ ім.І. Мечникова, що полягає у наданні високоякісних освітніх послуг, здійснення сучасних наукових досліджень та просуванні гуманістичних цінностей у регіональному, національному та європейському просторі. Зазначена мета ОП, що зорієнтована на підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних, соціально мобільних фахівців з менеджменту, які володіють методологією, методами, технологіями та практичними інструментами в управлінській, науково-дослідній, навчальній та консультативній сферах відповідають визначеним п'яти напрямкам стратегічних пріоритетів розвитку ОНУ ім.І. Мечникова на 2020-2025 рр. (<https://cutt.ly/7Eh7Gd3>): 1) інноваційна освітня діяльність, що відповідає європейським стандартам; 2) синергійний розвиток фундаментальних і прикладних досліджень та запровадження інновацій на основі новітніх досягнень сучасної науки; 3) інтернаціоналізація діяльності; 4) ефективна економічна політика; 5) сучасна структура та інфраструктура, комфортні умови для освітньої та наукової діяльності. Підготовка висококваліфікованих фахівців з менеджменту із зазначеною метою відповідають стратегії ОНУ ім.І. Мечникова в частині напряму 1, а саме - модернізації наявних практично-орієнтованих освітніх програм з урахуванням потреб регіону, ринку праці, запитів роботодавців та участі у регіональних проектах і програмах із розвитку міста та області, що було підтверджено під час зустрічей ЕГ з представниками менеджменту ОНУ ім.І.І.Мечникова, роботодавцями, випускниками та здобувачами, що навчаються на ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

В процесі розробки та оновлення ОП були залучені представники здобувачів: до складу робочої групи залучено здобувачів, а саме: Музиченко Т.О. (редакція ОП 2021 р.: <https://cutt.ly/FEh5cNh>), Булгару А.М. (редакція ОП 2020 р.: <https://cutt.ly/QEh6ndQ>). Під час зустрічей з фокус-групами, було зазначено, що пропозиції студентства, зокрема, пропозиція здобувачки Булгару А.М., яка запропонувала виключити з ОП дисципліну «Цивільний захист» та ввести до обов'язкових ОК дисципліну «Обліково-аналітичне забезпечення управлінського потенціалу», яка забезпечить отримання компетентностей: ЗК1., СК1., СК4., СК9., була схвалена та внесено зміни в редакцію ОП за 2021 р. Пропозиція здобувачки Музиченко Т. О., яка полягала у необхідності збільшення обсягу практичної підготовки у новій освітній програмі через введення двох видів практики: виробничої у другому семестрі та переддипломної на другому курсі навчання, також знайшла свої відображення у редакції ОП за 2021 р. Здобувачі беруть участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах студентського самоврядування, членство у вченій раді економіко-правового факультету ОНУ ім.І.І.Мечникова, у роботі проектної групи з розробки та супроводження ОП, анкетному опитуванні. Стейкхолдери-роботодавці також підтвердили свою активну участь на постійній основі в обговоренні та удосконаленні ОП "Менеджмент". Так, проф. Мельник Ю.М., д.е.н., директор ННІ прикладної економіки і менеджменту ім. Г. Е. Вейнштейна на Одеській національній академії харчових технологій, запропонував ввести вибірково дисципліну «Управління глобальним бізнесом» та сформувати програмний

результат навчання: ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї; ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах; ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність. Вакарчук В.А., заступник генерального директора з економіки ТОВ «Автомагістраль-Південь», вніс пропозицію щодо удосконалення програми виробничої практики з урахуванням особливостей спеціальності 073 «Менеджмент» та збільшити кількість вибіркового дисциплін, що відображено в редакції ОП «Менеджмент» 2021 р. (збільшено кількість вибіркового дисциплін у використуваній блокової системі вибору ВК). Також ним було запропоновано укладання довгострокового договору про практичну підготовку здобувачів та ТОВ «Автомагістраль-Південь». Дані факти є зафіксованими у наданих протоколах 6 (від 02.02.2021) та 7 (від 12.02.2021) засідань кафедри менеджменту та інновацій та підтверджено як роботодавцями, так і здобувачами під час спілкування ЕГ із зазначеними фокус-групами.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Спрямування ЗВО, цілі ОП «Менеджмент» та ПРН повністю відповідають Стратегічному пріоритету 4. Ефективний економічний простір Стратегії розвитку Одеської обл. на 2021-27 рр. (<https://cutt.ly/OEjfa5W>). Член робочої групи ОП «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти проф. Ненно І.М. є членом робочої групи з розробки Стратегії розвитку Одеської області на період 2021-2027 роки (розпорядження Одеської ОДА від 01.07.2019 № 796/А-2019 <https://cutt.ly/CEjsxf7>), що дозволяє враховувати особливість регіонального контексту при формуванні цілей та ПРН ОП. Відповідно до інформації, що була отримана під час спілкування із стейкхолдерами-роботодавцями ОП «Менеджмент», Одеський регіон характеризується значною кількістю підприємств, що зацікавлені у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, тому є потреба на ОК, що розкривають особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності для розвитку цієї складової. Відзначена особливість регіону знайшла своє відображення у переліку ВК, що користуються попитом у здобувачів 2020 р. (ОК «Міжкультурна комунікація» та «Електронний маркетинг» відповідно до додатково наданих документів (заяви студентів щодо вибору дисциплін та розпорядження декана ЕПФ №183 від 09.02.21) та внесених до бази документів Акредитаційної справи) та включення до блоку 2.2. ВБ 2.1. Управління глобальним бізнесом., до блоку 2.3. - ВБ 3.2. Міжнародний маркетинг, ВБ 3.3. Міжнародне приватне право. Під час зустрічі із випускниками ОП, Кашубський А. і Ленська Н. поділилися досвідом навчання в університетах-партнерах ОНУ ім.І.І.Мечникова за програмою академічної мобільності Erasmus+, а саме в University of Foggia & Univesrity of Bologna та впливом отриманого досвіду на професійний та кар'єрний ріст, підтвердили те, що їх досвід було враховано при перегляді змісту окремих дисциплін, зокрема, ОК 3. Ділова іноземна мова (англійська) та ОК 4. Корпоративне управління. Також гарантом ОП Масленніковим Є.І. було зазначено, що при розробці ОП було враховано досвід ОП «Менеджмент бізнес-організацій» в КНЕУ ім.В.Гетьмана (<https://cutt.ly/HEGe8nS>); ОП «Менеджмент» у МНАУ (<https://cutt.ly/LEGrpMm/>), що також було підтверджено під час проведення відкритої зустрічі, на якій була присутня Шебаніна О.В., декан факультету менеджменту МНАУ

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП відповідає чинному СВО за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, що затверджено Наказом МОН України №959 від 10.07.2019 р. ОП містить необхідні та ідентичні відповідно стандарту загальні й фахові компетентності та ПРН, що реалізуються в межах ОП через засвоєння окремих освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик). Водночас, ЕГ відзначає, що поданий в ОП семестровий розподіл ОК потребує доповнення та/або заміни структурно-логічною схемою, що дозволить відобразити причинно-наслідковий зв'язок ОК для досягнення результатів навчання. Аналізуючи ОП та навчальний план зі змінами і доповненнями 2021 рр., ЕГ дійшла висновку, що ОП забезпечує досягнення всіх результатів навчання, визначених у стандарті вищої освіти за даною спеціальністю.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

В ОП «Менеджмент» чітко визначені цілі, які відповідають місії та стратегії ОНУ ім.І.І.Мечникова, відповідають визначеним п'яти напрямкам стратегічних пріоритетів розвитку ОНУ ім.І.Мечникова на 2020-2025 рр. та відображають тенденції розвитку спеціальності, регіону та ринку праці. ЕГ вважає, що позитивною є практика тісної співпраці усіх стейкхолдерів у формуванні та перегляді ОП, врахування більшої їх рекомендацій при оновленні ОП. Наявні анкетування здобувачів з метою врахування пропозицій щодо покращення змісту, якості та результатів навчання за ОП. На думку експертної групи, визначені ПРН за ОП відповідають СВО зі спеціальності 073

“Менеджмент” другого (магістерського) рівня вищої освіти. Існує зацікавленість стейкхолдерів-роботодавців у випускниках ОП “Менеджмент”

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Положення про ОП визначає процедури розроблення і затвердження ОП, з визначеною процедурою оновлення, що ґрунтується виключно на результатах моніторингу але не визначена процедура перегляду за термінами. Рекомендовано: сформувати механізм перегляду ОП із зазначенням періодичності.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ встановила, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО, визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених стейкхолдерів, поліпрофільного та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних іноземних ОП. Слабкими сторонами визначено відсутність анонімних онлайн опитувань випускників та роботодавців, що може бути швидко усунено. Враховуючи зазначені сильні та слабкі сторони, ЕГ вважає, що ОП за Критерієм 1 відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП у кредитах ЄКТС становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. 67 кредитів ЄКТС, що становить 74,44 % обсягу освітньої програми, спрямовано на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти. 23 кредити ЄКТС, що становить 25,56 % обсягу освітньої програми, відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти. Для підтвердження оглянуто навчальні плани 2020-21 років.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структура ОП є чіткою, освітні компоненти представлені послідовно та в цілому складають логічну взаємопов'язану систему, яка б дозволяла здобувачам вищої освіти досягти програмних результатів навчання. ЗВО проводить постійне вдосконалення ОП, так, наприклад, під час перегляду освітньо-професійної програми 2020 року (<https://bit.ly/3irJRCo>) були внесені зміни щодо структури освітньої програми, зокрема, укрупнені блоки вибіркових дисциплін, додана можливість вибору одного компоненту із інших ОП, відбулися зміни в переліку обов'язкових ОК. Так за пропозицією стейкхолдерів були виключені ОК "Цивільний захист" (цикл загальної підготовки) та ОК "Публічне адміністрування" (цикл професійної підготовки), як такі, що не мають очевидно зв'язку із спеціальністю. Натомість введено ОК "Обліково-аналітичне забезпечення управлінського потенціалу", ОК "Управління змінами", які забезпечують отримання здобувачами загальних та фахових компетентностей зі спеціальності. В ОП 2021 року представлені 2 блоки освітніх компонентів: обов'язкові (цикл загальної підготовки із 3 ОК, цикл професійної підготовки із 16 ОК, куди віднесена практична підготовка та кваліфікаційна робота) та вибіркові. Матриця зв'язків між освітніми компонентами (ОК) та результатами навчання (РН), яка наведена в ОП демонструє, що кожен програмний результат навчання реально охоплений змістом програми. Відсутні програмні результати, які забезпечуються виключно за рахунок дисциплін вільного вибору студента. Водночас в ОП підмінено поняття структурно-логічної схеми. Замість неї наведений семестровий розподіл ОК і не відображено передувальних та послідовних логічних зв'язків між ОК. У ОП та навчальному плані присутній ОК 13 "Курсова робота" із назви якого не зрозуміло сутність цього ОК. Експертна група проаналізувала методичне забезпечення, пояснення гаранта ОП і дійшла висновку, що даний ОК має міждисциплінарний характер та спрямований на забезпечення спеціальних (фахових) компетентностей. При аналізі семестрового розподілу ОК (у ОП зазначено як "Структурно-логічна схема", стор.10 (<https://bit.ly/3iwT7Wc>) виявлено, що 5 кредитів ЄКТС у 1-му та 8 кредитів ЄКТС у 3-му семестрі

відведено на виконання кваліфікаційної роботи (ОК 16), але 2-му семестрі такого часу немає. На думку ЕГ це є не зовсім коректним.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Освітня програма "Менеджмент" не є міждисциплінарною. Зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 073 "Менеджмент", визначеної стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня за об'єктом та цілями навчання; теоретичним змістом предметної області; методами та технологіями; інструментарієм та обладнанням. Інтерв'ю із здобувачами та роботодавцями підтвердили, що перелік та зміст освітніх компонентів загалом відповідають запитам сучасного бізнес-середовища і ринку праці фахівців, компетентність яких охоплює предметну область менеджменту і забезпечує ефективність адміністрування на основі інструментарію аналітики даних. Магістерський рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності, у зв'язку з цим до змісту ОП введено обов'язкові компоненти «Методологія та організація наукових досліджень», «Міжорганізаційні мережі в економіці та управлінні».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти, створення власної освітньої траєкторії здійснюється у відповідності до п. 5.3 "Положення про організацію освітнього процесу" (<https://bit.ly/3i9xPxu>) та «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://bit.ly/3F15UJM>). Здобувачі вищої освіти обирають дисципліни на наступний навчальний рік до завершення занять поточного навчального року, а саме, відповідно до нормативних документів ЗВО, до 15 березня. Для осіб, зарахованих на навчання в поточному році (перший курс магістратури), обрання вибіркових дисциплін здійснюється одразу після зарахування. Вибіркові дисципліни освітньо-професійної програми складають 7 освітніх компонентів, фактичний обсяг вибіркових компонентів ОПП становить 23 кредити ЄКТС (25,56%). ЕГ відзначає, що у пункті 1.7 вищезгаданого Положення вказано, що мінімальний обсяг вибіркових дисциплін для ОПП магістерського рівня повинен становити не менше 24 кредитів ЄКТС. У даному випадку, відповідна норма Закону України "Про вищу освіту" у навчальному плані дотримується, але існує розбіжність із внутрішнім нормативним актом ЗВО. Вибіркові компоненти ОПП розділені на 4 блоки. ВБ 1, ВБ 2, ВБ 3 мають по 4 ОК із яких потрібно обрати 2, ВБ 4 має два ОК, із яких потрібно обрати 1. Практично всі вибіркові дисципліни, які пропонуються здобувачам, пов'язані із спеціальністю та спрямовані на більш поглиблене забезпечення набуття ЗК та СК. Серед вибіркових компонент є можливість вибору одного ОК з інших ОП університету. Під час експертизи здобувачі вищої освіти пояснили процедуру вибору дисциплін. Вибір здійснюється шляхом заповнення відповідних заяв, в яких зазначені всі вибіркові компоненти, прізвище та ім'я здобувача, його підпис. Здобувачі ВО – учасники фокус-групи підтвердили, що вибір дисциплін відбувається прозоро. Робочі програми вибіркових компонентів представлені на сайті кафедри (<https://bit.ly/3AUuoUs>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Фактичне підтвердження реальної практичної підготовки здобувачів отримані у процесі роботи у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками, роботодавцями. Навчальний план передбачає проходження студентами виробничої практики у 2 семестрі та переддипломної практики у 3 семестрі. На практичну підготовку відведено загалом 9 кредитів ЄКТС. Питання організації та проведення практики регламентується "Положенням про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова" (<https://bit.ly/3oazoz3C>). На запит ЕГ в додаткових документах було надано зразки звітів з практики, методичні вказівки та договори із базами практик (blob:<https://office.naqa.gov.ua/e6db6f30-76be-466c-a9e4-0348eab193df>, <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4387>). У цілому зміст програми практик відповідає очікуванням стейкхолдерів та галузевим і регіональним тенденціям ринку праці, дозволяє досягти визначених програмних результатів навчання. Результати опитування здобувачів вищої освіти засвідчили, що вони вважають достатнім обсяг практичної підготовки, визначений в ОП (у додаткових документах справи). У той же час ЕГ виявлено, що практична підготовка у освітній програмі та навчальному плані віднесена до циклу професійної підготовки, що протирічить поясненням у тексті ОП (стор.10) де згадується, що "освітня програма передбачає виділення циклів загальної, професійної та практичної підготовки".

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Процес навчання за освітньою програмою дозволяє одночасне отримання «м'яких навичок», зокрема, представлення та захист результатів своєї курсової та кваліфікаційної роботи у вигляді презентації чи доповіді; отримання навичок роботи в команді під час вирішення кейсів-завдань для окремих дисциплін; розвиток навичок критичного мислення при розв'язанні реальних управлінських задач при проходженні практичної підготовки; розширення комунікативних навичок під час вивчення ОК "Ділова іноземна мова (англійська)", ОК "Міжорганізаційні мережі в економіці та управлінні". ОК "Актуальна психологія менеджменту" забезпечує ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом. Систематична організація та проведення науково-практичних конференцій, семінарів та інших заходів сприяють набуттю соціальних та комунікаційних навичок soft skills у здобувачів ОП. Крім того, освітній простір ОНУ формує у здобувачів відповідальність, цілісність та навички робочої етики, про що зазначено у нормативних документах ЗВО, таких як "Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова", "Стратегічні пріоритети розвитку Одеського національного університету імені І.І.Мечникова на 2020-2025 роки"

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідний професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Під час аналізу ОП "Менеджмент", навчального плану, графіку освітнього процесу, розкладу занять, було з'ясовано, що університет використовує збалансований підхід для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти. Частка аудиторних годин обов'язкових компонентів складає 424 години, що становить 21.09% від загальної кількості годин, які передбачені на вивчення обов'язкових компонентів (у навчальному плані "1. Нормативна частина"). Такий відсоток пов'язаний із віднесенням до "нормативної частини" усіх видів практик та виконання кваліфікаційної роботи, які не мають аудиторних годин. Обсяг вибіркової частини ОП становить 25,56% (23 кредити, 690 годин), аудиторна робота 230 годин, що становить 33.33% від загальної кількості годин, які передбачені на вивчення дисциплін вільного вибору. Кількість аудиторних занять у здобувачів – не більше 16 годин на тиждень. За результатами опитування фокус-групи здобувачів вищої освіти на предмет фактичного навчального навантаження виявлено, що проблеми у виконанні самостійної роботи відсутні, а фактичний час на її виконання співпадає з обсягом навчальних годин, відведених на самостійну роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти на даній ОП не здійснюється. У ході проведення фокус-груп керівництво факультету та кафедри не виключає можливість запровадження такої форми при подальшому оновленні ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітня програма має чітку, логічну структуру, яка відповідає цілям та дозволяє досягти програмних результатів навчання. Назва і зміст освітньої програми відповідають її предметній області, визначеній Стандартом вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент». Освітня програма передбачає практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка направлена на набуття компетентностей, що є корисними в їхній подальшій професійній діяльності. ОП надає можливість здобувачам формувати та розвивати соціальні навички (soft skills).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: Блокова модель вибіркового компонентів за ОП, що значно звужує реалізацію здобувачами права на вільний вибір. Табличний вигляд логічно-структурної схеми ОП без міждисциплінарних зв'язків. Структура навчального плану потребує удосконалення в частині циклів підготовки. Рекомендації: Розглянути можливість розробки загальноуніверситетського пулу вибіркового дисциплін, щоб реалізувати можливість вибору студентами

різних ОП, різних спеціальностей будь-яких дисциплін, які запропоновані різними кафедрами ЗВО. Потребує коригування та уточнення назва ОК 13 "Курсова робота". Удосконалити структуру навчальних планів в частині розподілу дисциплін між циклами, передбачити розділ "Практична підготовка" (як це зазначено у тексті ОП), де будуть відображені всі види практик. Запровадити рівномірний розподіл кредитів між семестрами, які відведені для виконання кваліфікаційної роботи. Привести у відповідність із п.1.7. «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін» кількість кредитів вибіркових компонентів навчального плану.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура і зміст ОП відповідають нормативним документам та вимогам законодавства, освітні компоненти, включені до освітньої програми, логічно взаємопов'язані та дозволяють досягти заявленим цілям та програмним результатам навчання за ОП, передбачена практична підготовка дає можливість здобувачам набуття компетентностей необхідних для подальшої професійної діяльності. ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.4,2.5, 2.6, 2.8., враховує певну узгодженість за підкритерієм 2.2. Загалом ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають рівню В за Критерієм 2. Виявлені недоліки можна усунути найближчим часом.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На офіційному веб-сайті ОНУ ім. І. І. Мечникова у відповідному розділі оприлюднені загальні правила прийому до зазначеного закладу вищої освіти (ЗВО) у 2021 році (Правила прийому до ОНУ у 2021 році - <https://bit.ly/3BeZsga>). Окрім правил надано детальну додаткову інформацію про спеціальності, яким надається особлива підтримка, терміни вступної кампанії, процедура конкурсного відбору і порядок прийому для здобуття вищої освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території АР Крим та м.Севастополя, тимчасово окупованій території окремих районів Донецької та Луганської областей, території населених пунктів на лінії зіткнення. Студенти та випускники під час відповідних зустрічей із ЕГ не зазначали, що в них були проблеми із пошуком достовірної та актуальної інформації про вступ на ОП «Менеджмент» в ОНУ ім. І. І. Мечникова. Також на дану ОП вступають студенти, які здобули ступінь бакалавра в інших університетах, що є додатковим свідченням доступності інформації про вступ для зовнішніх сторін. На програмі також навчаються іноземці. Зокрема у 2019 році на програму вступив один громадянин іноземної держави, який випустився у грудні 2020 року, оскільки термін навчання на ОП складає 1 рік 4 місяці. Таким чином наразі на ОП навчається 1 іноземний громадянин, який не доєднався до зустрічі зі студентами, через що не було можливості дізнатись його ставлення та оцінку ОП. Студенти, які доєдналися, не зазначили наявності проблем в комунікації зі студентами-іноземцями або іншими здобувачами. Програма вступних випробувань зі спеціальності «Менеджмент» оприлюднена на офіційному сайті університету у розділі про вступну кампанію (<https://bit.ly/3o1gnFh>). Вона має чітку структуру і зрозумілі формулювання, завдяки яким студенти можуть побачити, до яких питань і тем варто готуватись для вступу на ОП і в якому форматі буде проходити іспит. Наразі на сайті оприлюднена програма вступних випробувань, затверджена 1 квітня 2019 року, хоча під час зустрічі із науково-педагогічними представниками гарант ОП зазначав, що щороку відбувається засідання кафедри менеджменту та інновацій, де переглядають питання і програму вступу для отримання другого рівня вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент». За словами гаранта і НПП кафедри менеджменту і інновацій програма і питання щороку оновлюються. Серед наданих протоколів засідання кафедри (додаткові документи акредитаційної справи) не було інформації про оновлення програми вступних фахових випробувань. Станом на 22 вересня 2021 року на сайті ЗВО було оприлюднено програму вступних випробувань за 2019 рік, до якої за період з 1 квітня 2019 по вересень 2021 могли бути внесені зміни. Студенти та випускники не зазначали проблем, спричинених неточністю правил прийому на ОП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому враховують особливості ОП. Відповідно до правил прийому ОНУ ім. І. І. Мечникова для вступу на ОП «Менеджмент» для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти абітурієнти мають скласти ЄВІ з іноземної мови та іспит за фахом (<https://bit.ly/3agI6V>). Для вступу на дану ОП пороговим балом ЄВІ з іноземної мови встановлено мінімальний бал – 100. Викладачі під час зустрічі ЕГ із науково-педагогічними представниками зазначали, що основним акцентом ОП є інноваційна і науково-дослідні складові, але мінімальний бал ЄВІ з

іноземної мови може бути недостатнім, щоб вивчати фахові іноземні статті для проведення наукових досліджень. Викладачі під час зустрічі ЕГ із НПП зазначили, що наведені тези, на їх думку не були перешкодами для якісної підготовки студентів і виконання цілей ОП. Відповідно до Програми вступних випробувань для здобуття другого рівня вищої освіти формою проведення фахового вступного екзамену за спеціальністю 073 «Менеджмент» є відповідь на тести (тестування). Тест складається із 50 питань і розрахований на 90 хвилин. Оскільки основними акцентами програми є науково-дослідницька і інноваційна складові, а особливість та певна унікальність програми обумовлені пріоритетністю фундаментальної управлінської підготовки, яка є основою формування професійних управлінських компетенцій, може бути ризик того, що через тестування при вступі може бути важко розкрити в студентах ключові для програми знання, вміння і навички. Відсутні обговорення і підтвердження того, що поточний формат фахового вступного іспиту достатньо ефективний, щоб враховувати і розкривати при прийомі особливості ОП і потенціал студентів для навчання за цією ОП. До програми вступних випробувань включені наступні теми: Менеджмент, операційний менеджмент, управління персоналом, інноваційний менеджмент, стратегічний менеджмент, адміністративний менеджмент, маркетинг, логістика, фінанси, економіка підприємства, зовнішньоекономічна діяльність. Зазначені теми вступних випробувань частково відображають ОК, які здобувачі будуть вивчати під час навчання на ОП. Підібрані питання дозволяють відібрати студентів, які загально ознайомлені із темою ОП. 21 з 41 видання спеціальної літератури у списку рекомендованих до підготовки джерел були видані до 2010 року. Що може свідчити про те, що студенти можуть використовувати неактуальні джерела при підготовці.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У нормативно-правових актах ОНУ ім. І. І. Мечникова визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Здобувачі мають змогу ознайомитись на сайті університету у розділі «Офіційні документи» (<https://bit.ly/3F1Hlr4>) із Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://bit.ly/2WNigZs>), Положенням про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників академічної мобільності (<https://bit.ly/2XO34H7>) в ОНУ ім. І. І. Мечникова та рядом інших нормативних документів ОНУ ім. І. І. Мечникова, які роз'яснюють права, обов'язки і процедури для участі в академічній мобільності. Здобувачі ОП «Менеджмент» неодноразово користувались правом на академічну мобільність, що підтверджують відомості про самооцінювання, документація про індивідуальні плани здобувачів-учасників академічної мобільності, надана гарантом на запит, а також слова учасників академічної мобільності під час зустрічі із випускниками. Для участі в академічній мобільності здобувачі обирали в партнерському закладі вищої освіти курси, споріднені до тих, які були у відповідному семестрі їх ОП в ОНУ ім. І. І. Мечникова. Студенти не зазначали проблеми, спричинених визнанням результатів або вибором дисциплін в університеті-партнері. Представники студентського самоврядування зазначали також про можливість участі у програмах мобільності між українськими ЗВО, які активно розвивались до пандемії. Здобувачі ОП у внутрішньоукраїнських програмах мобільності не брали участі, проте були поінформовані про таку можливість.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ОНУ ім. І. І. Мечникова є Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ОНУ імені І.І.Мечникова (<https://bit.ly/3iye1nU>). Під час зустрічей із здобувачами і випускниками, учасники підтвердили, що ознайомлені із положенням і своїми правами на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, проте ніхто з присутніх не скористався цим правом на практиці, аргументуючи, що їм було достатньо курсів, запропонованих кафедрою менеджменту та інновацій, та інших кафедр ОНУ ім. І. І. Мечникова.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Активна співпраця з іноземними університетами-партнерами сприяє можливості реалізації права студентів на академічну мобільність. Здобувачі ОП «Менеджмент» можуть вибирати серед широкого переліку університетів-партнерів ті, які найкраще підходять для реалізації їх освітніх потреб. Зокрема для них доступні університети Італії, Німеччини, Великої Британії. Процедура участі в програмах академічної мобільності і визнання результатів навчання учасників є простою, добре структурованою, зрозумілою і не перешкоджає участі в обраних програмах. Перелік предметів в університетах-партнерах є доволі великим для можливості створення індивідуального, спорідненого до того, який мали в ОНУ ім. І. І. Мечникова. Створено позитивні умови для мобільності між українськими університетами, підтримуються ініціативи студентського самоврядування для реалізації запропонованих програм і ініціатив мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Оприлюднена на офіційному сайті ОНУ ім. І. І. Мечникова програма вступних випробувань, затверджена 1 квітня 2019 року. Рекомендовано переглянути програму вступних випробувань. Рекомендована спеціальна література для підготовки видана до 2010 року. Рекомендовано переглянути список рекомендованих джерел для підготовки до вступних випробувань і оновити актуальними виданнями.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ встановила, що доступ до ОП та визнання результатів навчання для здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент» забезпечується у відповідності до Законодавства України та нормативної документації ОНУ ім. І. І. Мечникова. Виявлені недоліки можуть бути швидко усунені, а слабкі сторони рекомендовано пропрацювати.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (оновлена редакція 2020) (<https://bit.ly/2XUEowC>) обумовлює вільний вибір викладачами форм та методів викладання, задля формування у здобувачі вищої освіти програмних результатів навчання та якісного забезпечення освітнього процесу. На основі проведеного інтерв'ювання представників фокус-груп здобувачів вищої освіти, студентського самоврядування встановлено, що при навчанні та викладанні за ОП використовуються форми та методи навчання, засновані на принципах студентоцентрованого підходу та академічної свободи, що проявляються у формі приділення належної уваги потребам здобувачів освіти, партнерських відносинах НПП зі студентами. У ході спілкування з'ясовано, що основними формами, які використовуються, є навчальні заняття (лекційні, практичні, семінарські), виконання курсових робіт, практика, контрольні заходи, самостійна робота; методи - case-study, ситуаційні вправи, інтерактивні дискусії та обговорення, ділові ігри. Серед переваг ОП виїзні заняття, екскурсії безпосередньо на підприємствах (у до карантинний період), керівники та провідні фахівці яких знайомлять здобувачів з прикладними аспектами управління їх виробничо-господарською діяльністю. Навчальні та робочі програми дисциплін знаходяться у вільному доступі на сторінці кафедри менеджменту та інновацій ОНУ (<https://bit.ly/2XSpOpp>). Здобувачі вищої освіти долучаються до обговорення змін освітньої програми через проведення анкетування. Результати анкетування ЗВО надало у якості додаткових документів (<https://bit.ly/3igKj6F>). Таким чином, форми та методи навчання і викладання відповідають заявленим в ОП цілям, дозволяють досягати програмних результатів навчання, узгоджуються із студентоцентрованим підходом. У той же ЕГ звернуло увагу на графік консультацій викладачів кафедри (<https://bit.ly/2XORUST>), який є не зовсім інформативним, відсутній номер аудиторії, де здійснюється консультація, можливість онлайн-консультацій не вказана. В умовах карантинних обмежень, при неможливості відвідувати аудиторні заняття, здобувачі займаються у режимі відеозв'язку за допомогою сервісів ZOOM, GOOGLE MEET, практичні заняття відбуваються за допомогою Google Classroom. У зв'язку із відсутністю централізованої системи дистанційного навчання (MOODLE тощо), методичні матеріали розміщуються на GoogleDrive, посилання на який присутнє на сторінці кафедри (<https://bit.ly/3FayK17>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься в робочих програмах навчальних дисциплін і програмах практик, розміщених у відкритому доступі на сайті кафедри. Кожен студент може ознайомитись із робочою програмою навчальної дисципліни, а також передбаченими програмою компонентами: формами роботи, навчальними завданнями, видами контролю, критеріями оцінювання та очікуваними результатами навчання. Терміни для ознайомлення не обмежуються. Під час дистанційної експертизи ЕГ ознайомила з затвердженими належним чином робочими та навчальними програмами дисциплін. Робочі програми навчальної дисциплін містять: опис

навчальної дисципліни, результати навчання, зміст навчальної дисципліни, тематичний план навчальної дисципліни, теми семінарських занять, самостійну роботу, методи навчання, контрольні заходи (з визначенням загальної шкали оцінювання), навчальні ресурси. Але у той же час у наявних робочих програмах відсутня деталізація шкали оцінювання по видах навчальних робіт (відсутня інформація щодо отримання балів за відвідування лекцій, відповіді на семінарських заняттях тощо). При проведенні резервної зустрічі гарант ОП зазначив, що така деталізація певною мірою присутня у навчальних програмах, які знаходяться також у вільному доступі. ЕГ перевірила навчальні програми і констатує, що дійсно розподіл балів за видами навчальної роботи (максимальний бал, який може бути отриманий) присутній у програмах. Так навчальна програма ОК "Податковий менеджмент" (<https://bit.ly/3l4Ezyu>) на стор. 9 містить "Орієнтовні форми контролю знань на семінарських заняттях та їх оцінка: доповідь (виступ на задану тему) – до 5 балів; доповнення доповіді – до 3 балів; експрес опитування – до 3 балів; колоквиум – до 4 балів; самостійна робота – до 4 балів; домашня робота – до 4 балів; тестування (з набору суджень вибрати вірні) – до 3 балів; участь в дискусії – до 2 балів; підсумкова контрольна робота - до 10 балів". У навчальних програмах інших ОК також присутній такий елемент. Опитування студентів підтвердило, що вони мають інформацію і доступ до робочих програм навчальних дисциплін за ОП та ознайомлені з ними. Крім того, викладачі та студенти зазначили, що інформація про зміст, програмні результати оцінювання, його порядок та критерії також подається викладачами на перших заняттях по кожній з навчальних дисциплін, проводяться презентації дисциплін для здобувачів з метою більш широкого ознайомлення зі змістом вибіркових освітніх компонентів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Реалізація ОПП дозволяє стверджувати, що наведені в ній освітні компоненти забезпечують поєднання навчання і наукових досліджень. Це підтверджується тим, що здобувачі вищої освіти мають можливість опанувати навчальну дисципліну "Методологія і організація наукових досліджень", що сприятиме розвитку у здобувачів схильності до пошукової дослідницької діяльності, творчого розв'язання наукових і практичних завдань. При кафедрі менеджменту та інновацій організовано інтелектуальний клуб «Менеджмент XXI століття», в якому розглядаються новітні процеси розвитку професійної системи менеджменту, ведеться професійне спілкування з відомими представниками бізнесу. План роботи гуртка за посиланням <https://bit.ly/3kPPU5G>. Здобувачі ОП приймають участь у підготовці та публікації статей у фахових виданнях, тез доповідей у збірниках, що видаються за результатами проведення наукових та професійних заходів (конференцій, семінарів, вебінарів), приймають участь у конкурсах студентських робіт. Результати наукової діяльності студентів ОНУ систематизовано за посиланням <https://bit.ly/2XXCviB>

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час експертизи було встановлено, що науково-педагогічні працівники регулярно оновлюють зміст програм дисциплін на основі сучасних тенденцій розвитку галузі та отриманих результатів наукової діяльності. Аналіз робочих програм, який здійснено під час роботи експертної групи, свідчить про актуальність матеріалів. Сприяє цьому організований процес проходження стажування та підвищення кваліфікації НПП як у ЗВО (Кузнецов Е.А., Ненно І.М., Масленников Є.І., стажування у Одеському національному політехнічному університеті), так і на підприємствах (Радченко О.П., стажування у АФ ТОВ "Евріка", довідка № 22 від 14.01.19). Також слід відзначити, що НПП кафедри активно вивчає передовий закордонний досвід. Так проф. Ненно І.М. за програмою ERASMUS+, пройшла стажування на кафедрі економіки підприємства Університету Фоджі, Італія та викладала курс «Управління ризиками в страхуванні» («Risk Management in Insurance»), виграла конкурс на вакантну посаду гостьового професора кафедри економіки Університету Фоджі, Італія). Робочі програми ОК відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ переглядаються щорічно. Для обміну досвідом кафедра менеджменту та інновацій щорічно проводить Міжнародну науково-практичну конференцію «Стратегія професійної підготовки управлінських кадрів України». Ініціаторами оновлення змісту освіти також виступають: 1) здобувачі, які в формі оцінювань викладача мають можливість виказати свої пропозиції та зауваження до способу і методу викладання дисципліни, 2) роботодавці, що мають можливість вносити свої пропозиції щодо переліку дисциплін та змісту програми (підтверджено на інтерв'юванні фокус групи).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Процес інтернаціоналізації діяльності в ОНУ ім. І.І. Мечникова здійснюється через програми академічної мобільності, реалізується через розвиток існуючих та встановлення нових контактів з міжнародними партнерами, укладання договорів щодо співпраці та забезпечується відділом міжнародного наукового співробітництва. Зокрема співробітництво встановлене з більш ніж 100 іноземними закладами освіти і науки (<https://bit.ly/3ATbsE2>). Інтернаціоналізація діяльності є одним із стратегічних пріоритетів розвитку ЗВО (<https://bit.ly/2WpPKbK>). Кафедра менеджменту та інновацій є безпосереднім учасником та координатором проектів ERASMUS+ "Посилення ролі ЗВО у промисловій трансформації до парадигми "Індустрія 4.0" у Грузії та Україні (HEIn4)" (www.hein4.net) та "Забезпечення якості вищої освіти в Україні: розвиток на основі стандартів ESG" (<http://quaere.pwr.edu.pl>), за

результатами якого було видано посібник "Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на засадах європейських стандартів та рекомендацій", у створенні якого приймала участь професор кафедри І.М. Ненно. Випускники (на час здійснення виїзду за кордон - здобувачі) ОП Кашубський А.А. та Сілкина Д.О. приймали участь у програмі академічної мобільності ERASMUS+ та проходили навчання в Університеті Фолжі та Болонському університеті (Італія), що підтверджено наданими індивідуальними планами та у ході зустрічі із випускниками ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання в цілому сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Широка доступність для здобувачів інформації щодо змісту, результатів навчання та загальних критеріїв оцінювання по кожному освітньому компоненту. Інформація про освітній процес, що надається здобувачам вищої освіти, є доступною, зрозумілою і вчасною. Відбувається оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень та практик, у тому числі за рахунок інтернаціоналізації діяльності, що є одним із стратегічних пріоритетів розвитку університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. Відсутність в ОНУ єдиної освітньої платформи для забезпечення дистанційної освіти. У графіку консультацій не передбачена можливість онлайн-консультацій, що є важливим в умовах карантинних обмежень. Рекомендації. Запровадження централізованої системи дистанційного навчання та онлайн-консультування здобувачів

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання застосовані коректно, сприяють досягненню результатів за окремими ОК та ПРН ОП в цілому, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Дана ОП узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 4.1-4.5. ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 4, недоліки, які виявлені не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

На сайті ОНУ ім. І. І. Мечникова у розділі «Організація освітнього процесу» (<https://bit.ly/zabATol>) наведені всі актуальні нормативні документи, що стосуються організації і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3uJ1OVk>) та інші документи, які регламентують форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів вищої освіти. У робочих програмах обов'язкових ОК кафедри менеджменту та інновацій (Навчальні дисципліни (onu.edu.ua)) зазначені методи контролю до кожної дисципліни, проте немає чіткої структури оцінювання конкретних завдань. Усі зазначені робочі програми мають чітку структуру, проте складені шаблонно і в розділах «Розподіл балів» зазначені лише максимальна кількість балів, які здобувачі можуть отримати під час поточного, підсумкового або змістового контролю. Проте не зазначено, за які саме завдання і яким чином ці бали будуть проставлені. Методи контролю не завжди співпадають із структурою навчальної дисципліни. Для прикладу, в робочій програмі ОК "Міжнародний фондовий ринок" (<https://bit.ly/3uHwseD>) в структурі навчальної дисципліни є 9 тем, які під час першого і другого змістового контролю будуть оцінені по 30 балів, але з робочої програми не зрозуміло, які саме теми, до якого змістового контролю відносяться і за що саме студенти отримують бали. Студенти ОП під час онлайн-зустрічі зазначили, що викладачі повідомляють інформацію про методи контролю та структуру розподілу балів протягом семестру на початку вивчення дисципліни, проте документальних підтверджень про співвідношення форм контролю і балів немає. ЕГ виявила, що під час анкетування здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» 2 рівня магістр (1 курс) за анкетами: Анкета «Якість освітньої

програми»; Анкета «Якість освіти», «Анкета Якість викладання» за 2019-2020 (додаткові документи акредитаційної справи) і 2020-2021 н.р. до 20% опитаних зазначали, що «Повнота презентації дисципліни на початку курсу, системи та критеріїв оцінювання, загальних «правил гри»» була поганою або дуже поганою. Це зокрема стосувалось викладачів Рудінської О. В. і Караваєвої Т. Л. Повноту презентації дисципліни інших викладачів студенти переважно оцінювали відмінно або добре. Відсутність практики документування та офіційного оприлюднення форми контрольних заходів, їх змісту та збалансованості розподілу оцінок для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в межах навчальних дисциплін може не сприяти зрозумілості і прозорості вимог ОК для здобувачів. Під час зустрічі із адміністрацією університету питання силабусів і конкретизації критеріїв оцінювання здобувачів було обговорене і керівництво економіко-правового факультету зазначало, що в ОНУ ім. І. І. Мечникова впровадження силабусів вже почалось. на інших факультетах і найближчим часом це питання буде розглядатись і для ЕПФ.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На сайті ОНУ ім. І. І. Мечникова оприлюднено Положення про порядок створення та організації роботи екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<https://bit.ly/2XUzTCr>), яким регламентується встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. Форма атестації здобувачів другого рівня вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент» відповідає стандарту вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів регламентуються Положеннями про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3lchha4>). Об'єктивність екзаменаторів забезпечується через просування і використання правил Статут Університету (<https://bit.ly/3ixT5Nu>). Для повторного проходження контрольних заходів або для їх оскарження здобувачі освіти можуть скористатись Положенням про організацію освітнього процесу та Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3a8wUJ8>). Під час фокус групи із здобувачами освіти ніхто із присутніх не зазначав, що в них була потреба в оскарженні результатів чи повторному проходженні контрольних заходів. Проблем чи інцидентів, пов'язаних із конфліктами інтересів, також не виникало. (У робочих програмах навчальних дисциплін кафедри менеджменту та інновацій (<https://bit.ly/3D93LtU>) зазначені можливі методи і форми контрольних заходів, проте не конкретизовано, які саме контрольні заходи будуть застосовані. Викладачі під час зустрічі із науково-педагогічними працівниками кафедри менеджменту та інновацій стверджували, що студентів інформують усно про них на початку семестру і попереджають за декілька днів до контрольного заходу. Студенти під час зустрічі із здобувачами вищої освіти підтвердили усну форму інформування про контрольні заходи. Під час анкетування здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» 2 рівня магістр (1 курс) за анкетами: Анкета «Якість освітньої програми»; Анкета «Якість освіти», «Анкета Якість викладання» за 2019-2020 і 2020-2021 н.р. (додаткові документи акредитаційної справи) усі опитані оцінювали Об'єктивність та прозорість оцінювання знань студентів викладачами на рівнях «відмінно» і дуже добре. Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти та випускниками кафедри менеджменту і інновацій серед присутніх ніхто не зазначав про факти наявності конфлікту інтересів серед студентів і викладачів. Представники студентського самоврядування економіко-правового факультету на зустрічі із студентським самоврядуванням інцидентів наявності конфлікту інтересів також не зазначали.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ОНУ ім. І. І. Мечникова має власний Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/3FausAv>), який регламентує поведінку усіх стейкхолдерів і поширюється на всі факультети і кафедри, в тому числі кафедру менеджменту та інновацій. Окрім Кодексу існують інші нормативні акти ОНУ ім. І. І. Мечникова, які сприяють покращенню якості вищої освіти та виконанню правил університету (<https://bit.ly/39LfBhg>). Контролю якості академічних результатів сприяє перевірка курсових і дипломних робіт, а також звітів із практики в системі UniCheck. Студенти, в роботах яких виявлено перевищення норми запозичень, пишуть пояснення на результати звіту системи «UniCheck» (приклади у додаткових документах). Частиною фінального пакету документів до дипломної роботи є результат перевірки роботи на плагіат. Роботи викладачів і студентів також перевіряються на предмет запозичень (приклади у додаткових документах). В університеті є спеціальні підрозділи, які сприяють поширенню принципів академічної доброчесності серед усіх учасників

освітнього процесу. Крім того додатково кафедра менеджменту та інновацій в рамках гуртка «Менеджмент майбутнього» проводить додаткові заходи, які також сприяють засвоєнню принципів академічної доброчесності студентами. Зокрема у вересні (<https://bit.ly/3umbIcg>) була проведена лекція «Академічна доброчесність та етика сучасного науковця і викладача». Відсутність випадків порушення академічної доброчесності під час підготовки здобувачів за ОП «Менеджмент» свідчить про успішність здійснюваних ЗВО заходів щодо поширення принципів академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

В ЗВО детально регламентовані процедури доведення інформації та дотримання академічної доброчесності, контроль якої відбувається за допомогою сервісу пошуку плагіату «Unicheck». Якісно розроблена процедура запобігання та протидії порушення конфлікту інтересів. Для перевірки знань студентів використовують такі контрольні заходи: доповідь (виступ на задану тему), доповнення доповіді, експрес опитування, колоквиум, самостійна робота, домашня робота, тестування (з набору суджень вибрати вірні), участь в дискусії, підсумкова контрольна робота. Широкий спектр контрольних заходів дозволяє якісно перевірити досягнення ПРН здобувачами, а додаткові ініціативи від кафедри зокрема і ЗВО загалом сприяють утвердженню принципів академічної доброчесності серед студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Попри те, що до кожної дисципліни на кафедрі менеджменту та інновацій є робоча та навчальна програма, в яких визначена чітка структура і особливості дисципліни, в цих чи будь-яких інших документах студенти не мають чіткої структури розподілу балів, термінів і форм контрольних заходів. Інформацію про розподіл балів протягом семестру студенти отримують усно на початку першої пари. Рекомендовано переглянути спосіб донесення інформації про контрольні заходи протягом семестру до студентів. Також рекомендовано переглянути структуру робочих та навчальних програм для можливості конкретизації в них типів контрольних заходів, які будуть використані протягом семестру і розподілу балів за виконанні завдання. Інформація про критерії оцінювання надають в усній формі на початку семестру. Відсутність регламентованої і задокументованої процедури призвела до того, що деякі студенти оцінюють презентацію дисципліни на початку курсу двох викладачів на рівні «погано» і «дуже погано». Цей прецедент може повторитись і з іншими викладачами. А відсутність чітких прописаних критеріїв оцінювання не сприяє прозорості процесу.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

У ході аналізу документації та спілкування з різними фокус-групами ЕГ встановила, що усі учасники освітнього процесу ОП «Менеджмент» дотримуються принципів академічної доброчесності, які кафедрою менеджменту та інновацій в ОНУ ім. І. І. Мечникова активно просуваються. Проте відсутність чітких унормованих практик прописування в навчальні програми критеріїв оцінювання успішності студентів рамках певної дисципліни може мати негативний ефект для підтримання прозорості між учасниками освітнього процесу. Освітня програма загалом узгоджена за підкритеріями Критерію 5, з недоліками, які не суттєво впливають на якість, та які можуть бути швидко усунені.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Дані табл. 2 у звіті СО свідчать, що залучені НПП до викладання на ОП мають необхідну академічну кваліфікацію та публікації у фахових виданнях, дотичні до 12 ОК, які вони викладають (залучено 12 НПП, з яких 100% мають науковий ступінь кандидата наук). У табл.2 Відомостей відсутня конкретизація спеціальностей, за якими було отримано відповідні наукові ступені, але ця інформація є у відкритому доступі у профайлах викладачів на сайті ОНУ (<https://cutt.ly/iEF5OPW>, наприклад, дані Ломачинської І.А.: <https://cutt.ly/IEF5m56>) та є доступною у відкритих

пошукових реєстрах. Професійна кваліфікація НПП забезпечується проходженням стажувань, які протягом останніх 5 років пройшли НПП, задіяні на ОП, в т.ч. пройшли стажування в Україні: Чернявська Т.П.:16.03.-15.05.20 в Національному університеті «Одеська юридична академія» (180 год), 30.03-26.04.20 - курс підвищення кваліфікації (200 год), ОНУ імені І.І. Мечникова; за кордоном: Чайковська М.П. - Вроцлавська політехніка 29.10-06.11.18; Університет економіки, м.Прага, підвищення кваліфікації в рамках науково-педагогічної програми «Інновації в навчальному процесі», Університет науки та технологій у м.Вроцлав, 09-12.10.19; Кузнєцов Е.А. - Університет м.Фоджа, 26-30.09.19. Професійна кваліфікація НПП забезпечується участю у професійних об'єднаннях: проф. Ломачинська І.А. є членом ГО «Українсько-Американська Асоціація працівників вищої освіти», ГО «Спілка економістів України», ГО «Агенція забезпечення якості освіти і науки та розвитку європейських суспільних ініціатив»; доц. Караваєва Т.Л. - член Української асоціації дослідників освіти UERA, Всеукраїнської спілки викладачів перекладу; Горняк О.В. - член асоціації економістів-міжнародників, член Спілки економістів України; Рибул Ю.В. - Академічний директор програм Нідерландського інституту маркетингу в Україні. На базі кафедри менеджменту та інновацій діють наукові школи, є аспірантура та докторантура за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізована рада Д41.051.11 для здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) економічних наук за спеціальностями 08.00.03 та 08.00.04 та започатковано досвід проведення разового захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «Менеджмент» (<https://cutt.ly/aEjWgfr>), що дозволяє забезпечити безперервність академічного та професійного розвитку залучених до ОП викладачів. Враховуючи вищезазначене, ЕГ підтверджує академічну та професійну кваліфікацію викладачів, задіяних до реалізації ОП, що забезпечує досягнення визначених ОП цілей та ПРН другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Стратегія розвитку кадрового потенціалу зазначена в оновленому колективному договорі на 2021-24 рр (<https://cutt.ly/uEjбсзR>). Відповідно до п.3.3. Розділу 3 Колективного договору з науково-педагогічними працівниками трудовий договір укладається чи переукладається згідно з чинним законодавством і «Положенням ОНУ про обрання за конкурсом» (<https://cutt.ly/XEjбXeo>). Строки початку та закінчення трудового договору, як правило, повинні збігатися з початком і закінченням навчального року. З особами без наукового ступеня та вченого звання, які вперше зараховуються до університету, трудовий договір укладається терміном до 3-х років. Конкурс є прозорим, про що розміщується оголошення на сайті ОНУ (<https://cutt.ly/7EkqQZV>). В той же час особи, що проходять конкурсний відбір і мають високі показники, можуть гарантовано претендувати на мінімальний термін контракту з роки, що дозволяє НПП розробляти стратегію розвитку як своєї ОК в ОП, так і планувати свою науково-педагогічну діяльність. Під час зустрічі ЕГ з начальником відділу кадрів Бахір І.М. було підтверджено, що в ОНУ ім.І.І.Мечникова чітко дотримуються усіх визначених процедур. За інформацією нач.відділу кадрів Бахір І.М., випадків подання заяв від декількох претендентів на заміщення вакантної посади по даній ОП не було. Аналіз нормативних документів ОНУ ім.І.І.Мечникова, спілкування з представниками фокус-груп дає змогу зробити висновок, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяються забезпечити необхідний рівень їх професіоналізму для успішної реалізації ОП. Під час зустрічей з НПП, викладачі повідомили, що при обранні за конкурсом враховуються такі фактори: повна вища освіта за спеціальністю, вчене звання та науковий ступінь, досягнення у публікаційній, науково-дослідній та науково-методичній діяльності за відкритою конкурсною позицією, досвід професійної діяльності за фахом у відповідності до п.38 Ліцензійних вимог провадження освітньої діяльності, в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365 тощо. В результаті зустрічей з фокус-групою НПП, що задіяні до викладання в ОП «Менеджмент», засвідчили, що конкурсний відбір проводиться в умовах відкритості, гласності, законності, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад НПП. На кафедрі менеджменту та інновацій існує практика залучення молодих фахівців, випускників ОП «Менеджмент» другого рівня вищої освіти до вступу на навчання на третій рівень вищої освіти та паралельно залучення до викладання за ОП «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Лефтеров І.І.). Рейтингова система оцінки викладачів знаходиться в процесі розробки.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

З метою підвищення професійної підготовки здобувачів за спеціальністю 073 «Менеджмент» на економіко-правовому факультеті (ЕПФ) створено Дорадчу експертну раду зі складу роботодавців для взаємодії з робочими проектними групами з розроблення та супроводу ОП, моніторингу якості освітньої діяльності, зокрема для ОП «Менеджмент» (<https://cutt.ly/EEbbq2N>). До ОП «Менеджмент» в якості гостей лекторів залучені фахівці, які є практиками: Борщ В.І., проректор з розвитку ОНМУ, Яковлев О.І. - комерційний директор ТОВ Агрофірма «Евріка», Церковна А.В. - к.е.н., директор ПП «КОРСАР ПІВДЕНЬ СЕРВІС». Під час зустрічі з стейкхолдерами-роботодавцями учасники підтвердили активну участь у процесах покращення ОП «Менеджмент» та свою зацікавленість у випускниках. Так, Мельник Ю.М., директор ННІ економіки і менеджменту ім. Г. Е. Веи нштейна на ОНАХТ, відзначив, що в ОНУ ім.І.І.Мечникова існує потужна школа підготовки кандидатів та докторів наук, до якої активно долучаються випускники ОП «Менеджмент». бере активну участь у роботі Спеціалізованої ради із захисту дисертацій. Церковна А.В. зазначила, що її компанія надає місця практики для здобувачів ОП «Менеджмент» та дуже зацікавлена у випускниках для їх працевлаштування, що є ознакою якості підготовки випускників ОП «Менеджмент». В той же час, ЕГ зазначила, що є доцільним систематизувати анонси таких зустрічей та інформування про результати таких зустрічей через головний сайт ОНУ ім.І.І.Мечникова та соціальні мережі (зокрема, через групу у Фейсбук ЕПФ ОНУ ім.І.І.Мечникова, яка створена три роки назад, є закритою та налічує

понад тисячу підписників: <https://www.facebook.com/groups/1477383162337738>). Під час зустрічі з випускниками, Лефтеровим І.І., керуючим виробництвом виноробного підприємства, було зазначено, що кафедрою менеджменту та інновацій підтримується зв'язок з випускниками для організації візитів на підприємства. В той же час, випускник Кашубський А.А. зазначив, що варто було б більше кредитів виділити на практичні заняття, щоб максимально використати потенціал студентів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До ОП “Менеджмент” запрошені в якості гостьових лекторів, які є фахівцями-практиками: Борщ В.І., проректор з розвитку ОНМУ, Яковлев О.І. - комерційний директор ТОВ Агрофірма «Евріка», Церковна А.В. - к.е.н., директор ПП «КОРСАР ПІВДЕНЬ СЕРВІС», про що було підтверджено під час проведення інтерв'ю з різними фокус-групами. Організація ярмарків вакансій із спільною присутністю роботодавців і здобувачів з анонсом на сторінці ЕПФ в інстаграм: <https://cutt.ly/7EbOWKS> (11.04.2019), на сторінці ОНУ ім.І.І.Мечникова: <https://cutt.ly/SEbO7Ts> (14-15.04.2020). Також позитивним є запрошення до гостьових лекцій представників роботодавців-стейкхолдерів, зокрема 17.09.21 відбулась лекція щодо академічної доброчесності від заступника директора Інституту модернізації змісту освіти МОН України Сафонова Ю.М. та організація візитів здобувачів ОП “Менеджмент” на підприємства, зокрема на виробничі потужності “Одесакабель” та проведення практичних викладачем Церковною А.В. безпосередньо на території Одеського морського порту. 21.09.21 - директор турагентств Friday Travel Моїсєєв О.В. провів лекцію для здобувачів ОП на тему “Сучасні тенденції ринку туризму”. Також здобувачі ОП долучаються до участі у спільних заходах Одеської регіональної ТПП за підтримки Посольства США в Україні в рамках проєкту SBC (Students Business Career) (<https://www.instagram.com/epfonu/>), що реалізується із залученням здобувачів ОП “Менеджмент”.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів Університету регламентується Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова (<https://cutt.ly/YEbDSbB>). Під час проведення зустрічі з НПП, ними було зазначено, що вони використовують два види стажування - на базі підприємств (наприклад, на ТОВ “Евріка”, екскурсії на виробничі потужності “Одесакабель”, візит до Одеського порту тощо) та в інших закладах ВО. Позитивною практикою є участь викладачів даної ОП у закордонних стажуваннях (Чайковська М.П. - Вроцлавська політехніка 29.10-06.11.18 (наказ ректора ОНУ ім.І.І.Мечникова №2832-18 від 31.10.18,) Університет економіки, м.Прага, підвищення кваліфікації в рамках науково-педагогічної програми “Інновації в навчальному процесі”, Університет науки та технологій у м.Вроцлав, 09-12.10.19 (наказ 2236-18 від 24.09.19); Кузнецов Е.А. - Університет м.Фоджа, 26-30.09.19 (наказ ректора ОНУ ім.І.І.Мечникова №2053-18 від 06.09.19)). На базі кафедри менеджменту та інновацій є практика публікацій спільних монографій з представниками різних груп стейкхолдерів (здобувачі, НПП, роботодавці): фахове видання (категорія «Б») «Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління», колективна монографія «Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика» (протягом 2011-2021 рр. видано 8 книг); колективна монографія «Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти» (протягом 2016-2021 рр. опубліковано 4 випуски), а також підготовка здобувачів третього рівня вищої освіти, що дозволяє забезпечувати підґрунтя для розвитку викладачів в синергії із стейкхолдерами. На кафедрі менеджменту та інновацій є практика проведення науково-методичного семінару та щомісячне засідання науково-методичної комісії ЕПФ, що дозволяє, за інформацією завідувача кафедри Кузнецова Е.А., вдосконалювати педагогічну майстерність НПП. В результаті спілкування з фокус-групами, НПП було повідомлено, що в ОНУ ім.І.І. Мечникова відсутні внутрішні курси підвищення кваліфікації, але зазначено, що в ЗВО наявна кафедра педагогіки, яка теоретично може бути залучена до такого виду діяльності. В університеті з квітня 2013 р. існує Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації створений відповідно рішення Вченої ради Інституту інноваційної та післядипломної освіти, який пропонує слухачам короткострокові та довготривалі навчальні програми з удосконалення професійної майстерності та розширення фахової компетенції (<https://cutt.ly/MEHyXC9>). Враховуючи необхідність постійного оновлення знань на ОП та поповнення практично-орієнтованими кейсами, ЕП рекомендує розробити програму підвищення кваліфікації та забезпечити стажування викладачів на підприємствах різних сфер економіки. Розширити перелік навчальних програм Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації та спрямувати їх на підвищення педагогічної майстерності викладачів ЗВО загалом та ОП “Менеджмент”, зокрема

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В ЗВО є Положення про матеріальне заохочення (додаток 6 Колективного договору на 2021-24 рр.: <https://cutt.ly/gEpuHYd>), надбавки і премії за складність та напруженість та високі досягнення: за статті у наукометричних базах - 2 тис.грн (п.4.3 Положення), за покращення показника h-index - 1 тис.грн (п.4.4), з нагоди свята та за підсумками року. Заступник декана Ломачинська І.А. також повідомила про конкурс молодих вчених ім. Л.І. Калустяна за результатами року (<https://cutt.ly/LEniZUy>). Крім того, відповідно рейтингу студентів, кращому викладачу ЕПФ вручається “Ніка”. Ректор Труба В.І. повідомив про роботу над формуванням системи рейтингу

НПП. ЕГ рекомендує запровадити рейтингову систему визначення результатів роботи НПП з чіткими критеріями з подальшим публічним оприлюдненням рейтингу викладачів та відповідним заохоченням викладачів, які досягли значних результатів.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

ЕГ підтверджує академічну та професійну кваліфікацію викладачів, задіяних до реалізації ОП, що забезпечує досягнення визначених ОП “Менеджмент” цілей та ПРН другого (магістерського) рівня вищої освіти. До викладання на ОП “Менеджмент” в якості гостьових лекцій залучені на постійній основі три НПП, які є фахівцями-практиками. Засвідчено тісний зв'язок з академічною спільнотою, забезпечення використання можливостей продовження навчання для випускників ОП за третім рівнем ВО. Тісна комунікація з випускниками-стейкхолдерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відсутність систематичного оновлення на офіційних сторінках кафедри та ОНУ ім.І.І.Мечникова анонсів та актуальної інформації щодо проведених заходів для здобувачів ОП “Менеджмент”. Рекомендовано: Системно оприлюднювати на сторінці кафедри актуальні анонси, новини та заходи за ОП. Враховуючи необхідність постійного оновлення знань на ОП та поповнення практично-орієнтованими кейсами, ЕГ рекомендує розробити програму підвищення кваліфікації та забезпечити стажування викладачів на підприємствах різних сфер економіки. Рекомендовано: Розширити перелік навчальних програм Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації та спрямувати їх на підвищення педагогічної майстерності викладачів ЗВО загалом та ОП “Менеджмент”, зокрема. Організувати інформаційні заходи, спрямовані на популяризацію програм академічної мобільності як внутрішньої, так і зовнішньої.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

У ході аналізу ЕГ встановила відповідність академічної та професійної кваліфікації викладачів тим освітнім компонентам, які вони викладають. Сформована чітка і зрозуміла система морального та матеріального стимулювання НПП. У структурі ЗВО сформований “Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації”. Не критичними недоліками в контексті Критерію 6 визначено низький рівень організації внутрішніх програм підвищення педагогічної майстерності у плані організації та проведення заходів щодо підвищення професійної та педагогічної майстерності НПП. Враховуючи сильні сторони та не критичні зауваження ЕГ вважає, що відповідність ОП за Критерієм 6 відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група переконалась у тому, що матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення є достатнім та сприяє досягненню цілей, завдань, програмних результатів навчання визначених даною ОП. Університет має 19 корпусів, 9 гуртожитків, спортивний зал, стадіон, оздоровчу базу, медичний пункт, навчальні аудиторії з достатньою кількістю робочих місць та необхідним мультимедійним обладнанням, комп'ютерні класи з доступом до мережі Internet, конференц-зали, центр інформаційних технологій, який надає інформаційний супровід та забезпечує доступ до мережі Internet. ЕГ вивчила інформацію щодо наявної інфраструктури як у відкритому доступі, так і у вигляді наданого відеоролика, у якому продемонстровано основні елементи матеріально-технічної бази. На запит ЕГ було надано необхідну документацію щодо використання ліцензійного програмного забезпечення у комп'ютерних класах (у додаткових документах справи). ЗВО має бібліотеку, у тому числі і електронну, з достатньою кількістю навчально-методичної літератури з дисциплін ОП, здобувачам надається доступ до баз даних: Центр учбової літератури, Українська інтернет-книгарня, Springer, Scopus, Web of Science, Sciencedirect. Бібліотека має електронний каталог, за допомогою якого можна здійснити пошук необхідної літератури та її замовлення (<https://bit.ly/3kYTElb>). ЕГ за допомогою вищезгаданого каталогу пересвідчилась, що літературні джерела, які

рекомендуються у робочих програмах дисциплін є у наявності в бібліотеці, в тому числі як у паперовому так і у електронному вигляді. Також працює інституційний репозитарій, у тому числі і фонд економіко-правового факультету (<https://bit.ly/3F1YKFq>), де можна ознайомитися із авторефератами та дисертаціями, монографіями, навчально-методичними матеріалами, кваліфікаційними роботами, статтями та доповідями. Додатково ЕГ надано доступ до навчально-методичних матеріалів на Google drive (<https://bit.ly/3FayKI7>) з дисциплін ОП. Здобувачі також мають аналогічний доступ. Елементом інноваційності на ОП є нова віртуальна навчальна лабораторія Industry 4.0 (програмне забезпеченням, розроблене за впровадження методологічних підходів учасника консорціуму Volvo Cars Belgium та програмне забезпечення «Віртуальне підприємство»), створена з метою здобуття освітніх компетентностей та навичок роботи у доповненій реальності для здобуття професійної майстерності, вдосконалення управлінських навичок в еру четвертої промислової революції.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ на основі аналізу бесід зі здобувачами, студентським самоврядуванням, академічним персоналом, представниками бібліотеки пересвідчилася, що доступ до інфраструктури ОНУ та інформаційних ресурсів, необхідних для реалізації ОП є безоплатним. Здобувачі та НПП мають право на безоплатне користування бібліотекою, інформаційними фондами, спортивною інфраструктурою, оздоровчою базою ОНУ «Чорноморка», центром культури і дозвілля, мережею Internet через систему Wi-Fi. Наявний доступ до електронних ресурсів бібліотеки, безкоштовний доступ до наукометричних баз даних – Scopus, Web of Science тощо. Є можливість безкоштовного обслуговування у поліклініці та медичному пункті. Іногородні студенти забезпечені гуртожитком.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Експертною групою було встановлено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. При огляді матеріально-технічної бази, аудиторного фонду не було виявлено елементів які б загрожували життю чи здоров'ю студентів. Всі учасники освітнього процесу суворо дотримуються правил техніки безпеки шляхом регулярного інструктування учасників освітнього процесу. Університет має свою власну психологічну службу, яка здійснює психологічне забезпечення та підвищення ефективності навчального і наукового процесу, захист психічного здоров'я і соціального благополуччя студентів і співробітників університету (<http://onu.edu.ua/uk/infostud/psy-service>). За останній час, здобувачі ОП, яка проходить акредитацію за психологічною допомогою не зверталися. В представленому експертам відеоматеріалі були продемонстровані основні елементи освітньої інфраструктури, які знаходяться у належному стані і повністю може задовольнити потреби здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Організація освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова здійснюється відповідно до Положення “Про організацію освітнього процесу в ОНУ”. У процесі акредитації було встановлено, що організаційна та освітня підтримка полягає у створенні сприятливого середовища для освітньої діяльності. Під час зустрічей зі здобувачами, менеджментом ЗВО, представниками студентського самоврядування було зазначено, що організаційну, освітню та консультативну підтримку здобувачі можуть отримати у куратора, викладачів, які викладають відповідні дисципліни, деканаті економіко-правового факультету. У той же час ЕГ констатує, що у ЗВО відсутня централізована система дистанційного навчання, яка в умовах карантинних обмежень була б дуже доречною. Як зазначив ректор ЗВО, на даний момент йде її поступове впровадження. Наразі інформаційна підтримка, крім структурних підрозділів університету, щодо організації освітнього процесу за ОП, надається на офіційному веб-сайті університету, а також соціальних мережах Facebook, Instagram, використовуються месенджери Telegram, Viber. В разі переходу на дистанційне навчання серед сервісів для проведення відеоконференцій використовують ZOOM, Google Meet. Здобувачами підтверджено, що НПП у повному обсязі надають навчальні матеріали, проводять контрольні заходи, практичні заняття за допомогою сервісів Google classroom, Socrative, Wolfram Online тощо. У вирішенні соціальних потреб, у тому числі допомога у оформленні субсидій, матеріальної допомоги, бере участь студентський профком.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ОНУ імені І. І. Мечникова за можливістю створює умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в університеті. У правилах прийому ОНУ зазначено, що університет створює можливості для навчання осіб з особливими освітніми потребами, якщо їм не протипоказане навчання за обраною

спеціальністю, відповідно до чинного законодавства України. Для реалізації соціальної моделі освіти інвалідів в університеті дотримано дві умови: впроваджено інтеграційні моделі навчання та створено діючу модель супроводу процесу навчання інвалідів та їх інтеграції у суспільство. Є навчальні корпуси із ліфтами та мобільними пандусами. У той же час при дистанційному огляді матеріально-технічної бази університету, а саме корпусу економіко-правового факультету ЕГ було встановлено, що інфраструктура для осіб із особливими освітніми потребами ще не створена. Наразі вільний доступ забезпечується через відсутність сходів. Адміністрація факультету надала пояснення, що ускладнює роботу в цьому напрямку те, що більшість будівель університету побудовані ще у ХІХ ст., деякі є історичними пам'ятками і проведення ремонтних робіт потребує цілої низки погоджень із відповідними структурами, великий пакет документів та значних фінансових витрат. Також, слід відмітити, що в ЗВО відсутні окремі нормативні акти, що регулюють питання організації навчання осіб з особливими потребами. Серед здобувачів ступеня магістра за ОП "Менеджмент" на сьогодні немає осіб з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЕГ вивчивши відомості самооцінювання, нормативну базу університету на офіційному сайті констатує наступне. Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій регулюються відповідними положеннями: "Про політику та врегулювання конфліктних ситуацій в ОНУ", Антикорупційною програмою ОНУ. Згідно цих документів в університеті постійно діє комісія з врегулювання конфліктних ситуацій, яка проводить організаційні заходи з навчання учасників освітнього процесу щодо попередження конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією тощо. Комісію очолює проректор з науково-педагогічної роботи. В університеті постійно діє скринька довіри (dovira.epf@onu.edu.ua), де здобувачі конфіденційно можуть надсилати свої повідомлення про проблеми, які є в університеті/факультеті/кафедрі/академічній групі. Відповідальною особою за цей напрямок роботи в ОНУ є проректор з НІР Запороженко О.В. На офіційному веб сайті економіко-правового факультету міститься інформація, згідно якої відповідальною особою з питань протидії корупції є доцент Дришлюк І.А., а відповідальною особою з питань вирішення конфліктних ситуацій та проявів дискримінації є доцент Потопахіна О.М. (<https://bit.ly/3ujUlJo>). Під час зустрічей із здобувачами, випускниками, представниками студентського самоврядування та відповідальними особами, що під час реалізації ОП конфліктних ситуацій, корупційних проявів, дискримінації не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЗВО забезпечило навчальний процес за ОП необхідною комп'ютерною технікою, ліцензійний програмним забезпеченням та мультимедійними проекторами. Освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ОП та здебільшого дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Здобувачі вищої освіти отримують «багатовекторну» (інформаційну, соціальну, фінансову, культурну, освітню) підтримку з боку ЗВО. Функціонують відповідні структурні підрозділи, що надають психологічну та соціальну підтримку здобувачам вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

В ЗВО відсутні окремі нормативні акти, що регулюють питання організації навчання осіб з особливими потребами. ЕГ рекомендує розробити відповідні документи. Також рекомендуємо створити загальноуніверситетську систему дистанційного навчання, як елемент інфраструктури, що в контексті карантинних обмежень є досить актуальним.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО в цілому має достатнє матеріально-технічне забезпечення, навчально-методичне забезпечення, забезпечення комп'ютерною технікою та програмними продуктами, надає необхідну підтримку здобувачам вищої освіти. ЕГ вважає, що освітній процес за ОП відповідає вимогам Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП регулюється оновленою редакцією “Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ ім. І.І.Мечникова ОП (<https://cutt.ly/sEboOJH>), а саме п.3.3. Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП відбуваються згідно Положення про освітні програми (<https://cutt.ly/sEb2LY7>), який визначає процедуру розробки і затвердження ОП. Відповідно п.3.4. “Положення про ОП”, гарант ОП несе персональну відповідальність щодо забезпечення якості ОП, своєчасне надання інформації з моніторингу ОП. Відповідно до п.3.7. проекти ОП оприлюднюються для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду. Процедура перегляду ОП не визначена за термінами і відбувається за результатами моніторингу. Моніторинг ОП здійснюється членами проектної групи, про результати якого повідомляється не рідше, ніж один раз на рік на засіданні науково-методичної комісії та вчентій раді факультету (п.4.3)

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Пропозиції студентства, зокрема, пропозиція здобувачки Булгару А.М., яка запропонувала виключити з ОП дисципліну «Цивільний захист» та ввести до обов'язкових ОК дисципліну «Обліково-аналітичне забезпечення управлінського потенціалу», яка забезпечить отримання компетентностей: ЗК1., СК1., СК4., СК9., була схвалена та внесено зміни в редакцію ОП за 2021 р. Пропозиція здобувача Музиченко Т. О., яка полягала у необхідності збільшення обсягу практичної підготовки у новій освітній програмі через введення двох видів практики: виробничої у другому семестрі та переддипломної на другому курсі навчання, також знайшла свої відображення у редакції ОП за 2021 р. Здобувачі беруть участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах студентського самоврядування, членство у вчентій раді економіко-правового факультету ОНУ ім. І.І.Мечникова, у роботі проектної групи з розробки та супроводження ОП, анкетному опитуванні. Дані факти є зафіксованими у наданих протоколах 6 (від 02.02.2021) та 7 (від 12.02.2021) засідань кафедри менеджменту та інновацій та підтверджено як роботодавцями, так і здобувачами під час спілкування ЕГ із зазначеними фокус-групами. Здобувачі Карадобри Т. та Спасенко А. є членами Вченої ради ЕПФ, де постійно обговорюється якість освітнього процесу. Івіс С., голова студентської організації ОНУ зазначив, що в ЗВО дуже прозора система оцінювання якості, особливо із запровадженням дистанційно онлайн опитувань (<https://cutt.ly/JEnag2W>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В результаті проведених інтерв'ю з фокус-групами, було визначено, що за рекомендаціями роботодавців та пропозиціями академічної спільноти, ОП була оновлена. Проф. Мельник Ю.М., д.ек.н., директор ННІ прикладної економіки і менеджменту ім. Г. Е. Вейнштейна на ОНАХТ, запропонував ввести вибірку дисципліну «Управління глобальним бізнесом» та сформулювати програмний результат навчання: ПРН4. Обґрунтувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї; ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах; ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність. Рекомендації Вакарчука В.А., заступник генерального директора з економіки ТОВ «Автомагістраль-Південь» щодо удосконалення програми виробничої практики з урахуванням особливостей спеціальності 073 «Менеджмент» та збільшення кількості вибірових дисциплін, що відображено в редакції ОП “Менеджмент” 2021 р. (збільшено кількість вибірових дисциплін у використовуваній блочній системі вибору ВК). Було також враховано пропозицію доц. Церковної А.В., директор ПП “Корсар Південь Сервіс” ввести освітній компонент «Управління змінами», який забезпечить отримання таких компетентностей: ЗК1., ЗК6., ЗК7., СК2., СК10. При вивченні дисципліни будуть отримані такі програмні результати: ПРН1., ПРН2., ПРН6., ПРН11., ПРН12.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В ОНУ ім.І.І.Мечникова на рівні університету було створено Бюро (а згодом - перейменовано у Відділ) сприяння з працевлаштування студентів та випускників ОНУ (<https://cutt.ly/6Eb6qKb>) з окремо адміністрованою вебсторінкою: <http://depwork.onu.edu.ua>, яка має актуальну інформацію лише в рубриці “Новини”. Рубрика “Вакансії” не оновлюється та немає пропозицій для випускників ОП “Менеджмент”. За інформацією Токарчук Л.М., декана ЕПФ, вже є зареєстрованим ГО “Асоціація випускників ЕПФ”, що сприятиме тісному зв'язку з випускниками саме ОП

“Менеджмент”. У той же час зазначено, що факультет користується адміністрованими представниками факультету групами в телеграм та інстаграм (<https://www.instagram.com/epfonu/>). На сайті ОНУ сторінка “Асоціація випускників” в рубриці “Новини” не оновлюється (<https://cutt.ly/9Eb1TV8>)

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедури забезпечення якості освіти університету регулюються Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/yEnqvbF>), в якому наявний перелік процедур забезпечення якості освіти, але потребує з точки зору ЕГ уточнення алгоритму реалізації. Центр забезпечення якості освіти в ОНУ ім.І.І. Мечникова був створений у березні 2019 року при підтримці проєкту програми ERASMUS+ QUAERE «Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі європейських стандартів та рекомендацій». В результаті спілкування із представниками студентського самоврядування, здобувачами як загальноуніверситетського, так і факультетського рівня, було підтверджено активне залучення до процесу моніторингу якості освіти через опитування здобувачів освіти через гугл-форми. До формування питань в анкеті здобувачі не долучаються, але активно беруть участь в обговоренні результатів. Під час зустрічі з Анненковою І.П., керівником Центру забезпечення якості в ОНУ ім. І.І.Мечникова, ЕГ з'ясувала, що Центром було проінформовано деканат ЕПФ та кафедру менеджменту та інновацій про результати опитування (<https://cutt.ly/6EnrDIz>), що презентовано на сайті у вільному доступі, з метою подальшого удосконалення та підвищення якості реалізації ОП. А також гарантом програми під час зустрічей було наголошено, що вони працюють над тим, що вже удосконалюються певні моменти, які було виявлені під час спілкування з ЕГ (наприклад, вони працюють над тим, щоб впровадити використання силабусів дисциплін з розміщенням на сайті ОНУ ім. І.І.Мечникова з вільним доступом). Під час спілкування з представниками різних фокус-груп з'ясовано, що Центром, систематично моніториться якість освітнього процесу в Університеті, а у випадку виявлення недоліків в ОП або в освітній діяльності, його представники готові до своєчасного реагування, відповідно до внутрішніх нормативних документів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП “Менеджмент” другого рівня вищої освіти первинна. В той же час, провівши аналіз змісту ОП в редакціях 2020 та 2021 рр., було виявлено удосконалення підходу в організації обрання вибіркового компоненту здобувачами, зокрема було розширено можливість для вільного вибору здобувачами ВК з інших ОП, що також було підтверджено під час спілкування з представницею студентського самоврядування економіко-правового факультету ОНУ ім.І.І.Мечникова Карадобри Т.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час спілкування ЕГ з представниками різних фокус-груп з'ясовано, що Центром забезпечення якості освіти ОНУ ім. І.І.Мечникова здійснюється постійний моніторинг якості освітнього процесу в Університеті, а у випадку виявлення недоліків в ОП або в освітній діяльності, його представники готові до своєчасного реагування, відповідно до внутрішніх нормативних документів. Залучення здобувачів та роботодавців до обговорення та процесів оновлення ОП, впровадження позитивного досвіду закордонних ЗВО, моніторинг якості освітнього процесу через опитування здобувачів, формуються культуру якості університету. В той же час, варто зазначити, що в ЗВО наявна розроблена анкета опитування випускників, але відсутні результати таких опитувань. Варто було б запровадити анкетування роботодавців та висвітлення результатів такого опитування.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ЗВО створена система забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Центром забезпечення якості освіти ОНУ ім.І.І.Мечникова здійснюється систематичний моніторинг якості освітнього процесу, а у випадку виявлення недоліків в ОП або в освітній діяльності, його представники готові до своєчасного реагування, відповідно до внутрішніх нормативних документів. Посаду директора Центру займає фахівець, яка обізнана з положеннями та процесами із забезпечення якості освітнього процесу за ОП “Менеджмент”. Здобувачі та роботодавці долучаються до процесів обговорення та оновлення ОП. Доступні до ознайомлення на сайті ЗВО у відкритому форматі результати опитування здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Інформація щодо працевлаштування випускників розміщена на веб-сайті університету не оновлюється та не містить пропозицій для випускників ОП “Менеджмент”. Рекомендації: Оновити інформацію на сторінці “Пропозиції щодо працевлаштування” для випускників ОП “Менеджмент та запровадити практику збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар’єрного шляху випускників ОП “Менеджмент”.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ встановила, що у ЗВО створена надійна система забезпечення якості освітнього процесу. Центром забезпечення якості освіти систематично моніториться якість освітнього процесу. У відкритому доступі розміщуються результати опитування здобувачів. Слабкими сторонами визначено відсутність у публічному доступі результатів анкетування випускників та роботодавців щодо якості ОП та відсутність на сайті інформації щодо можливості працевлаштування випускників ОП “Менеджмент. Враховуючи зазначені сильні та слабкі сторони ЕГ вважає, що ОПП за Критерієм 8 відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Усі процедури та нормативні документи, що регулюють права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу оприлюднені та вчасно оновлюються на офіційному сайті ОНУ ім .І. І. Мечникова (<https://bit.ly/3FobpCS>) та сторінці кафедри менеджменту та інновацій (<https://bit.ly/3BfLue2>). Зокрема на цих платформах доступні наступні документи: Статут Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (нова редакція) <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf> Антикорупційна програма Одеського національного університету імені І.І.Мечникова <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/anticorrupt.pdf> Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf> ОПП «Менеджмент» другого (магістерського) рівня освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» (2020) <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/epf/OPP2020.pdf> Положення про політику та порядок урегулювання конфліктних ситуацій в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/poloz-regulirovanie-kofliktov.pdf> Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (оновлена редакція 2020) <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/poloz-org-osvit-process.pdf> Студенти, випускники, викладачі та інші стейкхолдери не зазначали під час відповідних зустрічей недоліків, які б свідчили про відсутність чіткості та зрозумілості прав та обов’язків учасників процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проекти, а також затверджені ОПП, оприлюднюються на офіційному веб-сайті університету за посиланням (<https://bit.ly/3kOpLUP>). Відповідно інформації, що викладена у відомостях самооцінювання, проект відповідної ОПП на момент проведення акредитації був відсутній на сайті у зв’язку із введенням у дію оновленої ОПП. Втім, аналіз сторінки, постійне її оновлення та наявність актуальних проектів ОПП з інших напрямів дозволяє ЕГ стверджувати про те, що в ОНУ проекти ОПП оприлюднюються для обговорення відповідно вимог Критерію 9.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ОНУ ім. І. І. Мечникова оприлюднено затверджену ОП для здобуття другого рівня вищої освіти «Менеджмент». (<https://bit.ly/3B25tMU>) На офіційній сторінці кафедри менеджменту та інновацій наведені всі навчальні дисципліни, що забезпечені цією кафедрою. Усі робочі та навчальні програми до дисциплін також оприлюднені на сторінці кафедри (<https://bit.ly/3XGZ86>). Усі стейкхолдери мають вільний доступ до ОП, робочих і навчальних програм, а також можливість впливати на їх редагування і вдосконалення. Окрім згаданої інформації кафедра менеджменту та інновацій додатково публікує інформацію про проекти, в які вона залучена. Наприклад, гурток «Менеджмент майбутнього» та освітні заходи, що відбуваються в рамках його функціонування або проект міжнародної технічної допомоги «Посилення ролі ЗВО у сприянні трансформації промисловості в контексті парадигми Industry 4.0 в Грузії та Україні» (HEIn4) hein4.net У ході зустрічей із здобувачами, випускниками, викладачами та стейкхолдерами ЕГ дізналась, що окрім опублікованих на сайті ініціатив, для студентів були організовані і інші активності, зокрема екскурсії в компанії м. Одеса або лекції від представників бізнесу, проте анонсів цих подій не було на сайті ОНУ ім. І. І. Мечникова чи офіційній сторінці кафедри менеджменту та інновацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Інформації на сайті ЗВО подана в дуже структурований, зрозумілий і легкий для доступу спосіб. Усі стейкхолдери легко можуть отримати необхідну, вчасно оновлену інформацію про ОП або можливості вступу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Не всі додаткові ініціативи, що проводить кафедра менеджменту та інновацій, опубліковані і висвітлені на офіційних сторінках ЗВО та кафедри. ЕГ рекомендує систематично анонсувати майбутні заходи кафедри на різних соціальних сторінках університету для залучення і збільшення поінформованості усіх охочих і стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНУ ім. І. І. Мечникова забезпечує базовий рівень прозорості та публічності ОП «Менеджмент», завдяки чому усі зацікавлені сторони мають вчасно оновлену інформацію про програму, можливість відстежувати основні зміни та впливати на її вдосконалення. Та крім, загальних змін в структурі ОП на кафедрі менеджменту та інновацій відбувається багато інших подій, які стосуються викладачів, студентів, інших університетів, роботодавців та абітурієнтів. Проаналізована інформація щодо критерію прозорості і публічності дає підстави ЕГ встановити рівень відповідності В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Власенко Дмитро Олександрович

Члени експертної групи

Ковтун Олена Анатоліївна

Лисичина Світлана Василівна